

Till arbetspensionsanstalterna

ARBETSTAGARNAS PENSIONSAVGIFT

Regeringen har avlåtit en proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om arbetstagares pensionsavgift.

I propositionen föreslås att personer i arbets- eller och tjänsteförhållande eller i annat anställningsförhållande skall delta i kostnaderna för förvärvspensionsskyddet genom en arbetstagarnas pensionsavgift. Enligt propositionen skall arbetstagarnas pensionsavgift år 1933 vara 3 procent av den lön som är underkastad förskottsuppbörd. Arbetsgivaren har hand om innehållningen och redovisningen av avgiften. Propositionen innehåller även lagförslag enligt vilka personer som omfattas av de statliga och kommunala pensionssystemen skall delta i kostnaderna för förvärvspensionsskyddet.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft vid ingången av 1993 och gälla till utgången av 1993.

Närmare tillämpningsanvisningar gällande lagändringen ges i ett senare cirkulär.

PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

Seppo Pietiläinen

Pentti Koivistoinen

BILAGA

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagstiftning om arbetstagares pensionsavgift

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagstiftning om arbetstagares pensionsavgift

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att de som står i arbets- eller tjänsteförhållande eller i något annat anställningsförhållande skall delta i kostnaderna för förvärvspensionsskyddet genom en arbetstagarnas pensionsavgift. Arbetstagarnas pensionsavgift vore 1993 3 % av den förskotts-
uppbörd underkastade lönen. Arbetsgivaren sköter innehållningen och redovisningen av avgiften. Propositionen innehåller även lagförslag som går ut på att de personer som

omfattas av de statliga och kommunala pensionssystemen skall delta i kostnaderna för förvärvspensionsskyddet.

Propositionen utgör en del av det inkomstpolitiska avtal för 1992—1993 som ingicks den 29 november 1991.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft vid ingången av 1993 och gälla till utgången av 1993.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	Sida		Sida
ALLMÄN MOTIVERING	3	av lagen om pension för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare	7
1. Nuläget och behovet av ändringar	3	2. Ikraftträdande	7
1.1. Principerna för finansieringen av arbetspen- sionerna	3	3. Lagstiftningsordning	8
1.2. Behovet av ändringar	3	LAGTEXTERNA	8
2. De föreslagna ändringarna	4	1. Lag om arbetstagares pensionsavgift	8
3. Propositionens ekonomiska verkningar	5	1. Lag om pensionsavgift för anställda som omfattas av statens pensionssystem	9
DETALJMOTIVERING	5	3. Lag om pensionsavgift för tjänsteinnehava- re och arbetstagare som omfattas av lagen om pension för kommunala tjänstein- nehavare och arbetstagare	10
1. Motivering till lagförslaget	5		
1.1. Lagen om arbetstagares pensionsavgift ..	5		
1.2. Lagen om pensionsavgift för anställda som omfattas av statens pensionssystem	6		
1.3. Lagen om pensionsavgift för tjänstein- nehavare och arbetstagare som omfattas			

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläget och behovet av ändringar

1.1. Principerna för finansieringen av arbetspensionerna

Enligt lagen om pension för arbetstagare (395/61, nedan APL), lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden (134/62, nedan KAPL) och lagen om pension för vissa konstnärer och redaktörer i arbetsförhållande (662/85, nedan KoPL) skall arbetsgivaren bekosta pensionsskydd för de personer som berörs av lagarna. Anordnandet av pensionsskydd enligt de nämnda lagarna handhas av pensionsförsäkringsbolag, pensionskassor, pensionsstiftelser och arbetspensionskassor samt pensionskassan för utövande konstnärer.

I lagen om statens pensioner (280/66, nedan StPL) stadgas om motsvarande pensionsskydd för dem som står i tjänste- eller arbetsförhållande till staten. Enligt StPL ombesörjs pensionsskyddet av statskontoret och pensionerna betalas av ett anslag som upplagits i statsbudgeten. För att trygga betalningen av framtida pensioner och för att utjämna pensionsutgifterna finns dessutom statens pensionsfond (L om statens pensionsfond 1372/89), till vilken ämbetsverken och inrättningarna är skyldiga att betala en årlig pensionsavgift vars grunder statsrådet bestämmer.

Om kommuners och kommunalförbunds tjänsteinnehavares och arbetstagares rätt till motsvarande pensionsskydd stadgas i lagen om pension för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare (202/64, nedan KTAPL), enligt vilken lag den kommunala pensionsanstalten är den verkställande inrättningen. De medel som behövs för dess utgifter insamlas enligt nämnda lag hos pensionsanstaltens medlemssamfund. Enligt ett uttryckligt stadgande uppbärs inga avgifter hos tjänsteinnehavarna och arbetstagarna.

För pensionsskyddet för personer anställda hos den evangelisk-lutherska kyrkan, ortodoxa kyrkosamfundet, Finlands Bank och folkpensionsanstalten finns egna författningar och bestämmelser, enligt vilka det också i dessa inrättningar är enbart arbetsgivarens skyldighet att bekosta pensionsskyddet.

Enligt lagen om sjömanspensioner (72/56, nedan SPL) är den försäkrade och hans arbets-

givare bägge pliktiga att till sjömanspensionskassan inbetala en lika stor försäkringspremie. Även staten deltar kostnaderna för pensionsskyddet genom att betala en tredjedel av pensionerna enligt SPL.

Sammanlagt omfattade de ovan nämnda pensionslagarna i slutet av 1990 ca 2 050 000 personer.

Den genomsnittliga försäkringspremien enligt APL:s minimivillkor, dvs. APL-premien, är 16,9 % av lönerna 1991. KAPL-premien är något högre, KoPL-premien återigen lägre. Den kommunala arbetsgivarens avgift 1991 är ca 18,5 % av lönerna. Statens allmänna pensionsavgiftsprocentsats är 25 och kyrkans 22,5. Inom SPL-systemet är såväl den försäkrades som arbetsgivarens premie 8 % av lönen 1991.

1.2. Behovet av ändringar

För finansieringens av arbetspensionssystemet del leder befolkningens allt ogynnsammare åldersstruktur och det stegvisa införandet av de olika systemen till att pensionsutgifterna, i jämförelse med nuvarande nivå, stiger väsentligt i förhållande till lönesumman. År 1990 är den privata sektorns arbetspensionsutgift 13 % av lönesumman. Det förutsågs att detta relationstal kommer att stiga snabbt. De problem detta leder till, bl.a. för arbetspensionssystemets fonderings- och finansieringsprinciper på lång sikt, har utredats i kommissionen för arbetspensionsfonder. Kommissionen skulle beakta det stegvisa införandet av arbetspensionssystemet och befolkningens allt ogynnsammare åldersstruktur. Kommissionen satt till den 30 november 1991.

Vid sidan av de långsiktiga problemen har det i år även uppstått problem på kort sikt, då den finländska samhällsekonomi har kommit in i en exceptionellt svår lågkonjunktur. Då arbetslösheten ökar, minskar arbetsinsatsen och därmed också underlaget för arbetspensionsavgiften.

Som en del av det inkomstpolitiska avtal för 1992 och 1993 undertecknades den 29 november 1991 har arbetsmarknadsparterna kommit överens om en arbetstagarnas pensionsavgift. Avgiftens belopp är 1993 3 % av den förskotts-uppbörd underkastade lönen. Pensionsavgift innehålls också på löneinkomst enligt 54 §

lagen om skatt på inkomst och förmögenhet. Pensionsavgiften är en helhet för vilken arbetsgivaren ansvarar gentemot pensionsanstalten, en fond eller en myndighet.

I fråga om arbetspensionssystemet inom den privata sektorn riktas 2.5 procentenheter av arbetstagarens pensionsavgift till arbetspensionspremiens utjämningsdel och 0.5 procentenheter används för fondering av ålderspensioner. Fonderingen genomförs så, att ett belopp som motsvarar fonderingen överförs från utjämningsfonden till ålderspensionsfonden. Frånsett de 0.5 procentenheterna sänker arbetstagaravgiften arbetsgivarens premie. Vad gäller den offentliga sektorn avgörs det särskilt hur pensionsavgiften påverkar arbetsgivarpremien, såväl i fråga om ämbetsverken och inrättningarna som i fråga om affärsverken. Också i fråga om de statsunderstödda institutionerna utreds de frågor som ansluter sig till statsandelsreformen särskilt.

De problem som utgiftsutvecklingen, då den skiljer sig i fråga om de olika förvärvspensionerna, medför vid bestämmandet av arbetstagaravgiften och övriga detaljer i anslutning till ett permanent system kommer att utredas före utgången av september 1992.

2. De föreslagna ändringarna

Av de orsaker som beskrivits i föregående punkt föreslås det att även de försäkrade skall delta i kostnaderna för pensionsskyddet inom alla förvärvspensionssystem. Detta genomförs 1993 genom en lag om arbetstagares pensionsavgift och en lag om pensionsavgift för anställda som omfattas av statens pensionssystem samt en lag om pensionsavgift för tjänsteinnehavare och arbetstagare

som omfattas av KTAPL. Enligt förslaget skall alla som står i arbets- eller tjänsteförhållande eller något annat anställningsförhållande betala en lika stor pensionsavgift oberoende av vilken lag om förvärvspensionsskydd de omfattas av. Pensionsavgiften skall således gälla även sådant förvärvspensionsskydd angående vilket uttryckligen stadgats, att det hos löntagare som omfattas av det inte skall uppbäras någon avgift för bekostande av pensionsskyddet. Lagen skall emellertid inte gälla arbetstagare som omfattas av SPL och om vilkas premiebetalningsplikt det stadgats i nämnda lag.

Enligt förslaget förblir den privata sektorns

arbetspensionsförsäkringspremie en försäkrings-teknisk helhet trots att den består av arbetstagararnas pensionsavgift och arbetsgivarens pensionsförsäkringspremie. Arbetsgivaren skulle svara för att arbetspensionsförsäkringspremien betalas till pensionsanstalten på samma sätt som för närvarande. Också förfarandet med fastställelse av arbetspensionsförsäkringspremien kvarstår oförändrat. Avsikten är att arbetsgivarens rätt att utnyttja återlåning, dvs. att med skuldebrev betala den del av avgiften som fonderas, dock skall riktas sig endast till arbetsgivarens pensionsförsäkringspremie.

År 1993 skulle arbetstagarens pensionsavgift vara 3 % av den lön som avses i 4 § lagen om förskottsuppbörd (418/59). Arbetstagararnas pensionsavgift vore slutlig och på den skulle inte tillämpas något sådant utredningsförfarande bestående av förskottsavgifter och slutlig avgift som det som tillämpas på pensionsförsäkringspremien bl.a. inom APL-systemet.

Regeringen är medveten om att arbetstagares pensionsavgift delvis riktar sig även till sådan löneinkomst som inte medför pensionsskydd. Avsikten är emellertid inte att med arbetstagararnas pensionsavgift ändra på det inbördes förhållandet mellan den utkomst som lönen ger medan man är i arbete och den utkomst som pensionen medför. Ett eventuellt permanentade av arbetstagaravgiften samt möjligheterna att förenhetliga de lönebegrepp som ligger till grund för arbetsgivarens och arbetstagararnas avgifter och övriga detaljer utreds före utgången av september 1992. Eftersom den föreslagna lagstiftningen är ettårig och lönebegreppen utreds särskilt före utgången av september 1992 måste den föreslagna inriktningen av avgiften i detta skede anses ändamålsenlig. Om en överensommelse om ett enhetligt lönebegrepp nås före utgången av september 1992, kan den tillämpas redan på 1993 års pensionsavgift.

Arbetstagararnas pensionsavgift vore i beskattningen i sin helhet en avdragsgill post på samma sätt som premien för obligatorisk pensionsförsäkring. Detta är motiverat eftersom pensionen i sinom tid blir beskattningsbar inkomst för pensionstagaren. Denna skatteavdragsandel skulle inte beskära den nuvarande avdragsgillheten för frivilliga pensionsförsäkringspremier eftersom pensionsavgiftsandelen ingår som en del i den obligatoriska arbetspensionspremien.

3. Propositionens ekonomiska verkningar

Den skattemässiga behandlingen av arbetstagarnas pensionsavgiftsandel minskar 1993 skatteintäkterna med sammanlagt 3 000 milj. mk.

Då arbetstagarnas pensionsavgiftsandel leder till att arbetsgivarens betalningsandel sjunker 1993, medför detta en inbesparing om 3 700 milj. mk för den privata sektorns arbetsgivare 1993. På lång sikt minskar också den andel

som fonderas av arbetspensionspremien det totala behovet att höja arbetspensionsavgiften.

För den offentliga sektorn är propositionens ekonomiska verkningar dels minskade arbetspensionskostnader, dels minskade skatteintäkter. Nettoeffekten kan 1993 för statens del uppskattas till —800 milj. mk och för kommunernas del till 100 milj. mk.

För de försäkrades del är nettoeffekten med beaktande av skatteminskningen sammanlagt 3 800 milj. mk.

DETALJMOTIVERING

1. Motivering till lagförslaget

1.1. Lagen om arbetstagares pensionsavgift

1 §. I 1 mom. stadgas om hur arbetstagare och tjänstemän samt personer i annat anställningsförhållande, vilka omfattas av förvärvspensionsskydd, deltar i kostnaderna för förvärvspensionsskyddet 1993.

Deltagandet i kostnaderna för förvärvspensionsskyddet gäller pensionsskydd enligt de lagar, pensionsstadgor och pensionsreglementen som uppräknas i 2 mom. Lagen gäller inte personer som omfattas av det statliga och det kommunala pensionssystemet. Om deras deltagande i kostnaderna för pensionsskyddet stadgas särskilt. Försäkringspremieplikten för arbetstagare som omfattas av SPL bestäms enligt nämnda lag.

2 §. Arbetstagarnas pensionsavgift är i enlighet med det inkomstpolitiska avtalet 3 % av den lön som avses i 4 § lagen om förskottsuppbörd. Denna avgift skall vara slutlig så, att på den inte tillämpas något sådant utredningsförfarande rörande förskottsavgifter och slutlig avgift som det som iakttas inom APL-systemet för den privata sektorns pensionsförsäkringspremie. Arbetsgivaren innehåller pensionsavgiften i samband med varje löneutbetalning. Innehållning skall verkställas även på sådan inkomst av arbete utomlands som enligt 54 § lagen om skatt på inkomst och förmögenhet (1240/88) inte är skattepliktig.

3 §. Enligt paragrafen utgör arbetsgivarens pensionsförsäkringspremie och arbetstagarens

pensionsavgift en avgift som skall betalas för bekostande av förvärvspensionsskyddet. Arbetsgivarens svarar för att avgiften betalas till pensionsanstalten eller till den myndighet eller fond som ombesörjer verkställandet av pensionsskyddet på samma sätt och enligt samma stadganden, bestämmelser eller avtal som de enligt vilka han även för närvarande svarar för att arbetsgivarens pensionsförsäkringspremie erläggs. Sålunda kan krav med anledning av försummelser i anslutning till pensionsförsäkringspremierna riktas endast till arbetsgivaren. Hos arbetstagaren uppbärs ingen avgift i efter-skott. Att arbetstagaren deltar i kostnaderna för förvärvspensionsskyddet innebär inte att en enskild arbetstagare blir part i ett privaträttsligt försäkringsavtal som försäkringsbolaget och arbetsgivaren ingått och föremål för skyldigheter som det medför.

4 §. Enligt förslaget är pensionsavgiften avdragsgill i beskattningen. Skatteavdragsandelen inskränker inte avdragsgillheten för de frivilliga pensionsförsäkringspremierna, eftersom pensionsförsäkringsavgiftsavgiften är en del av den obligatoriska arbetspensionsförsäkringspremierna.

5 §. Arbetsgivaren kan hos pensionsnämnden besvära sig i ärenden som gäller arbetsgivarens pensionsförsäkringspremie. Eftersom arbetstagarnas pensionsavgift försäkringstekniskt sett utgör en del av den arbetspensionsförsäkringspremie för vilken arbetsgivaren ansvarar, bör även för arbetstagaren reserveras en möjlighet att söka ändring hos pensionsnämnden. Beträffande ändringssökandet iakttas med av-

seende på arbetstagarnas pensionsavgift således i tillämpliga delar vad som stadgas eller bestäms om ändringssökande i lagarna, pensionsstadgorna eller pensionsreglementen om förvärvspensionsskydd. Närmare föreskrifter om verkställigheten av lagen meddelas av social- och hälsovårdsministeriet.

6 §. Lagen föreslås träda i kraft vid ingången av 1993 och gälla till utgången av 1993. I samband med det inkomstpolitiska avtalet kommer parterna överens om att detaljerna i anslutning till frågan om en förlängning av systemet slås fast före utgången av september 1992.

1.2. Lagen om pensionsavgift för anställda som omfattas av statens pensionssystem

1 §. I 1 mom. stadgas om hur anställda som omfattas av statens pensionssystem deltar i kostnaderna för förvärvspensionsskyddet 1993.

Statens pensionssystem omfattar utöver de personer som enligt 1 § 1 mom. StPL står i tjänste- eller arbetsförhållande till staten vissa sådana grupper som inte är statsanställda men som har rätt till pensionsskydd av statens medel enligt, i tillämpliga delar, samma stadganden som statens tjänstemän och arbetstagare. Sådana grupper är tjänsteinnehavare vid grundskolor och gymnasier, personalen vid statsunderstödda institutioner som omfattas av lagen om vissa pensioner, som skall utbetalas av statsmedel (382/69), personalen vid vissa andra privata samfund och inrättningar med lagstadgad statsandel, personalen vid privata verksamhetsenheter som avses i 22 § lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården (677/82) samt personalen vid nordiska institut.

Skyldigheten att betala pensionsavgift gäller enligt 2 mom. även riksdagsmän och medlemmar av statsrådet, något som bör nämnas särskilt.

Pensionsavgiften för de statsanställda vilkas pensionsskydd bestäms enligt APL, KAPL eller KoPL betalas till den pensionsanstalt till vilken staten som arbetsgivare betalar pensionsförsäkringspremien.

2 §. Arbetsgivaren uppbär pensionsavgiften i samband med löneutbetalningen. I huvudsak sker uppbörden genom att det automatiska löneräkningssystemet används. Beträffande de grupper till vilka staten inte har någon lönebe-

talningsrelation, t.ex. grundskolornas och gymnasiernas tjänsteinnehavare, bör om erforderliga betalningsarrangemang överenskommas med arbetsgivaren. Detta vore statskontorets sak, liksom meddelandet av anvisningar gällande uppbörd och redovisning av pensionsavgift.

För den som omfattas av lagen om vissa pensioner, som skall utbetalas av statsmedel (382/69) bestäms den lön som avses i 1 mom. på grundval av den lön för vilken den statsunderstödda institutionen har rätt att få statsbidrag.

Pensionsavgiften föreslås vara 3 % av den förskottsutbetalning underkastade lönen. Procentsatsen är lika stor som inom andra förvärvspensionssystem.

3 §. Om statliga ämbetsverks och inrättningsanstalts pensionsavgift stadgas i lagen om statens pensionsfond (1372/89) och om affärsverkens pensionsavgift i lagen om statens affärsverk (627/87). Dessutom finns det egna stadganden om pensionsavgifter för inrättningar som får lagstadgad statsandel liksom om pensionsavgiften för privata verksamhetsenheter inom social- och hälsovården.

Utgångspunkten är att arbetstagarnas pensionsavgift minskar arbetsgivarens pensionsavgift.

För att inte alla de lagar i vilka det stadgas om arbetsgivarens pensionsavgift inte skall behöva ändras i detta sammanhang, föreslås i 3 § ett stadgande enligt vilket pensionsavgift enligt denna lag, oberoende av vad som stadgas om arbetsgivarens pensionsavgift, på det sätt som finansministeriet bestämmer minskar den pensionsavgift som stadgas för arbetsgivaren.

Eftersom inte alla arbetsgivare som omfattas av statens pensionssystem betalar pensionsavgift eller då grunderna för pensionsavgift kan variera betydligt, skulle finansministeriet bestämma i vilka fall minskningen görs och hur stor den är.

4 §. I paragrafen föreslås att de medel, som inflyter av arbetstagarnas pensionsavgift, i statens pensionsfonds bokföring behandlas separerade från pensionsfondens andra medel. Detta är nödvändigt bl.a. för att man skall få information om hur mycket medel som inflyter av arbetstagarnas pensionsavgift.

5 §. Arbetsgivaren svarar för uppbörden av arbetstagarnas pensionsavgift och för redovisningen av den till statens pensionsfond. Om

prestation inte sker i tid, tillämpas de stadganden i 5 § som gäller indrivning i dessa fall samt dröjsmålsränta.

6 §. Närmare föreskrifter om tillämpningen av lagen meddelas av finansministeriet.

7 §. Enligt förslaget är pensionsavgiften avdragsgill i beskattningen. Skatteavdragsandelen inskränker inte avdragsgillheten för de frivilliga pensionsförsäkringspremierna.

8 §. Lagen föreslås träda i kraft vid ingången av 1993 och gälla till utgången av 1993.

1.3. Lagen om pensionsavgift för tjänsteinnehavare och arbetstagare som omfattas av lagen om pension för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare

1 §. I 1 mom. stadgas om hur de tjänsteinnehavare och arbetstagare som lyder under KTAPL 1993 är skyldiga att betala pensionsavgift till den kommunala pensionsanstalten.

För de arbetstagare i ett medlemssamfund vilkas pensionsskydd har ordnats av medlemssamfundet enligt KAPL eller KoPL betalas pensionsavgiften till den pensionsanstalt i vilken arbetsgivaren har ordnat pensionsskyddet. Lagen skall inte heller gälla tjänsteinnehavare eller arbetstagare som är anställda vid ett av pensionsanstaltens medlemssamfund och som lyder under StPL.

Skyldigheten att betala pensionsavgift gäller enligt 2 mom. även kommunala förtroendevalda.

Enligt lagens 3 mom. skall lagen också gälla tjänsteinnehavare och arbetstagare som lyder under medlemssamfundets egen pensionsstadga. De är skyldiga att betala pensionsavgiften till den arbetsgivare som sköter deras pension under samma förutsättningar som de som lagen stadgar om personer som lyder under lagen om pension för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare. På dem skall i tillämpliga delar lagens övriga stadganden tillämpas.

2 §. Pensionsavgiften föreslås vara 3 % av tjänsteinnehavarnas och arbetstagarnas samt de förtroendevaldas förskottsuppbörd underkastade lön.

3 §. Om den kommunala pensionsanstaltens medlemssamfunds skyldighet att till pensionsanstalten erlägga betalningsandelar för pensionsanstaltens utgifter stadgas i 6 § KTAPL. Utgångspunkten för lagen är att arbetstagarnas pensionsavgift dras av från den pensionsavgift

som pensionsanstaltens delegation påfört pensionsanstaltens medlemssamfund. Om pensionsavgiftens storlek och om dess påförande beslutar pensionsanstaltens delegation, som också bestämmer hur arbetstagarnas pensionsavgift dras av från medlemssamfundens betalningsandelar.

4 §. Pensionsanstaltens medlemssamfund uppbär pensionsavgiften i samband med löneutbetalningen och redovisar den till pensionsanstalten.

5 §. Pensionsanstaltens delegation beslutar om hur arbetstagarnas pensionsavgift skall behandlas i pensionsanstaltens bokföring och slutliga bokslut. Av pensionsanstaltens bokföring skall framgå hur mycket som har influerat i arbetstagarpensionsavgift.

6 §. I paragrafen stadgas om rätt för pensionsanstaltens delegation att besluta att dröjsmålsränta kan uppbäras på pensionsavgifter som inte betalats i tid samt att besluta om räntans storlek. Dröjsmålsräntan skall vara lika stor som den dröjsmålsränta som pensionsanstalten också annars uppbär hos sina medlemssamfund för obetalda betalningsandelar.

7 §. Enligt förslaget är pensionsavgiften avdragsgill i beskattningen. Skatteavdragsandelen inskränker inte avdragsgillheten för de frivilliga pensionsförsäkringspremierna.

8 §. I paragrafen bestäms om tjänsteinnehavares och arbetstagares samt förtroendevalds rätt att överklaga ett medlemssamfunds uppbörd av pensionsavgift. Ändring kan sökas genom besvär hos länsrätten i det län där pensionsanstalten har sin hemort. På så vis kan alla besvär i saken behandlas på samma ställe. Eftersom besvären inte gäller pension, skulle länsrätten vara besvärinstans.

Om medlemssamfunds rätt att söka ändring gäller vad som stadgas i KTAPL.

9 §. Närmare föreskrifter om verkställigheten och tillämpningen av lagen meddelas av pensionsanstaltens delegation.

10 §. Lagen avses vara i kraft under 1993.

2. Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 januari 1993 och gälla till utgången av 1993.

Avsikten är att arbetsmarknadsparterna före

utgången av september 1992 skall komma överens om detaljerna i anslutning till en förlängning av systemet.

3. Lagstiftningsordning

Pensionskostnaderna anses vara en kostnads-post som kan jämföras med lönerna. Kännetecknande för skatter eller därmed jämförbara offentligrättsliga avgifter är bl.a. att med dem insamlas medel för statsmaktens räkning för ändamål som inte fastställts på förhand. Den föreslagna pensionsavgiften som arbetstagarna skall betala redovisas för statens del till statens pensionsfond och för kommunernas del till den kommunala pensionsanstalten samt för det privata sektorns del till respektive arbetspensionsanstalt. Arbetstagarens pensionsavgift är inte någon fristående avgift utan en del av den pensionsförsäkringsavgift som arbetsgivaren svarar för. I lagstiftningen har arbetsgivarens pensionsförsäkringsavgift inte heller inom den offentliga sektorn betraktats som skatt.

Vid de löneförhandlingar som fördes mellan arbetsgivare och arbetstagare avtalades att en del av lönerna i större utsträckning än för närvarande överförs för finansiering av pensionskyddet. Arbetsgivarens pensionsförsäkringsavgift har dimensionerats så att den motsvarar den försäkringsrisk som pensionsansvaret medför. Den pensionsavgift som uppbärs hos arbetstagarna beaktas sålunda på samma sätt då pensionsansvaret täcks. Avgiften kommer också att beaktas då arbetsgivarens pensionsförsäkringsavgift för 1993 fastställs.

In enlighet med avtalet sänks arbetsgivarens kostnadsnivå med hjälp av den föreslagna lagstiftningen om arbetstagares pensionsavgift, genom att en del av pensionskostnaderna överförs på arbetstagarna. Detta innebär inte att arbetsgivarens ansvar och ställning med avseende på anordnandet av pensionsskydd förändras. Arbetstagarnas pensionsavgift inverkar inte heller på innehållet i arbetstagarnas pensionsskydd.

Arbets- och arbetsgivarorganisationerna har i enlighet med det inkomstpolutiska avtal de godkänt kommit överens om en sänkning av lönenivån med den avtalade arbetstagar-pensionsavgiften. Då detta har överenskommit i samförstånd och inom ramen för lagen om kollektivavtal, kan det inte anses att någons förvärvade förmåner kränks.

Med stöd av vad som anförts ovan anser regeringen att arbetstagarnas pensionsavgift, då den uppbärs på detta sätt, inte är någon skatt eller därmed jämförbar offentligrättslig avgift, som uppbärs för ändamål som inte fastställts på förhand, och att de föreslagna lagarna kan stiftas i enkel lagstiftningsordning, dvs. enligt 66 § riksdagsordningen.

Eftersom den föreslagna lagstiftningen om arbetstagares pensionsavgift med beaktande av dess natur har sådana drag att lagstiftningsordningen inte är helt entydig, anser regeringen det vara önskvärt att grundlagsutskottets utlåtande om förslaget begärs.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag om arbetstagares pensionsavgift

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 §

Utän hinder av vad som stadgas i någon annan lag deltar de som står i arbets- eller tjänsteförhållande eller i något annat anställningsförhållande 1993 i kostnaderna för förvärvspensionsskyddet med en arbetstagar-pensionsavgift.

Med förvärvspensionsskydd avses i denna lag pensionsskydd som bestäms i enlighet med

- 1) minimivillkoren i lagen om pension för arbetstagare (395/61),
- 2) lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden (134/62),
- 3) lagen om pension för vissa konstnärer

och redaktörer i arbetsförhållande (662/85).

4) Finlands Banks pensionsstadga.

5) folkpensionsanstaltens pensionsreglemente eller pensionsstadga.

6) kyrkolagen (635/64) och pensionslagen för evangelisk-lutherska kyrkan (298/66) samt

7) lagen om ortodoxa kyrkosamfundet (521/69).

Om pensionsavgiften 1993 för anställda som omfattas av det statliga och det kommunala pensionssystemet gäller vad som därom stadgas särskilt. Om försäkringspremieplikten för arbetstagare som omfattas av lagen om sjömanspensioner (72/57) gäller vad som stadgas i nämnda lag.

2 §

Arbetsgivaren innehåller i samband med löneutbetalningen i arbetstagares pensionsavgift tre procent av den anställdas i 4 § lagen om förskottsuppbörd (418/59) avsedda lön. Arbetsgivaren innehåller i samband med löneutbetalningen arbetstagares pensionsavgift även av löneinkomst enligt 54 § lagen om skatt på inkomst och förmögenhet (1240/88).

3 §

För den avgift som skall erläggas för bekostande av förvärvspensionsskyddet, vilken avgift består av arbetsgivarens pensionsförsäkrings-

premie och arbetstagares pensionsavgift, svarar arbetsgivaren gentemot pensionsanstalten på det sätt som särskilt stadgas, bestäms eller överenskomms om erläggande av pensionsförsäkringspremie eller motsvarande avgift.

4 §

De personer som avses i 1 § 1 mom. har rätt att dra av arbetstagares pensionsavgift i beskattningen på det sätt som i lagen om skatt på inkomst och förmögenhet stadgas.

5 §

Angående överklagande i ärenden som gäller arbetstagares pensionsavgift iakttas i tillämpliga delar vad som i de lagar, den pensionsstadga eller det pensionsreglemente som nämns i 1 § 2 mom. stadgas eller bestäms om pensionsförsäkringspremie eller motsvarande avgift.

Närmare föreskrifter om tillämpningen av denna lag meddelas av social- och hälsovårdsministeriet.

6 §

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1993 och gäller till den 31 december 1993.

Denna lag tillämpas på lön som betalas medan lagen är i kraft.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

2.

Lag

om pensionsavgift för anställda som omfattas av statens pensionssystem

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 §

De som till staten står i sådant tjänste- eller arbetsförhållande som avses i 1 § lagen om statens pensioner eller de om vilkas rätt till pension av statens medel i tillämpliga delar gäller vad som stadgas om rätt till pension för dem som står i tjänste- eller arbetsförhållande till staten, deltar i kostnaderna för sitt förvärvspensionsskydd genom att 1993 till statens pensionsfond betala en pensionsavgift på det sätt som stadgas i denna lag.

Vad som stadgas i 1 mom. gäller även riksdagsmän och medlemmar av statsrådet.

2 §

Arbetsgivaren är skyldig att i samband med löneutbetalningen i sådan pensionsavgift som avses i 1 § innehålla tre procent av den anställdas i 4 § lagen om förskottsuppbörd (418/59) avsedda, på ett tjänste- eller arbetsförhållande grundade lön samt att redovisa pensionsavgif-

ten till statens pensionsfond på det sätt som statskontoret bestämmer.

3 §

Utan hinder av vad som särskilt stadgas om arbetsgivares pensionsavgift minskar pensionsavgiften enligt denna lag, på det sätt som finansministeriet bestämmer, den pensionsavgift som stadgas för arbetsgivaren.

4 §

De pensionsavgifter som på grundval av denna lag skall betalas till statens pensionsfond anses som sådana inkomster för pensionsfonden som avses i 3 § lagen om statens pensionsfond.

Statskontoret skall i statens pensionsfonds bokföring behandla de medel som utgörs av pensionsavgifter enligt denna lag så, att de kan särskiljas från medel som utgörs av statens ämbetsverks och inrättnings samt statens affärsverks pensionsavgifter samt statens pensionsfonds andra medel.

5 §

Om pensionsavgiften inte betalas inom utsatt

tid, uppbärs till statskontoret en årlig dröjsmålsränta om 16 procent. Pensionsavgifter och dröjsmålsräntor får indrivnas i den ordning som stadgas i lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsköningsväg (367/61).

6 §

Närmare föreskrifter om tillämpningen av denna lag meddelas av finansministeriet.

7 §

De personer som avses i 1 § har rätt att dra av pensionsavgift i beskattningen på det sätt som i lagen om skatt på inkomst och förmögenhet (1240/88) stadgas.

8 §

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1993 och gäller till den 31 december 1993.

Denna lag tillämpas på lön som betalas medan lagen är i kraft.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

3.

Lag

om pensionsavgift för tjänsteinnehavare och arbetstagare som omfattas av lagen om pension för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 §

Tjänsteinnehavare och arbetstagare som till den kommunala pensionsanstaltens medlemsamfund står i tjänste- eller arbetsförhållande enligt lagen om pension för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare (202/64) är skyldiga att 1993 betala pensionsavgift till den kommunala pensionsanstalten på det sätt som stadgas i denna lag.

Vad som stadgas i 1 mom. gäller även förtroendevalda som lyder under lagen om pension för kommunala förtroendevalda (578/77).

Tjänsteinnehavare och arbetstagare som omfattas av pensionsstadgan för ett medlemsam-

fund i den kommunala pensionsanstalten är skyldiga att till den arbetsgivare som sköter deras pension betala den pensionsavgift om vilken stadgas i denna lag. På dem skall i tillämpliga delar tillämpas vad som i övrigt stadgas i denna lag.

2 §

Pensionsavgiften för dem som nämns i 1 § är tre procent av lönen enligt 4 § lagen om förskottsuppbörd (418/59).

3 §

Utan hinder av vad som särskilt stadgas om arbetsgivares pensionsavgift minskas den pen-

sionsavgift som uppbärs hos arbetsgivaren med pensionsavgiften enligt denna lag på det sätt som den kommunala pensionsanstaltens delegation bestämmer.

4 §

Den kommunala pensionsanstaltens medlemssamfund är skyldiga att uppbära pensionsavgiften då de betalar lön som avses i 2 § samt att redovisa avgiften till den kommunala pensionsanstalten.

5 §

Den kommunala pensionsanstaltens delegation beslutar om behandlingen av pensionsavgifterna i pensionsanstaltens bokföring.

6 §

Om pensionsavgift inte betalas till den kommunala pensionsanstalten inom utsatt tid, uppbärs hos pensionsanstaltens medlemssamfund dröjsmålsränta i enlighet med pensionsanstaltens delegations beslut.

7 §

Den som nämns i 1 § har rätt att dra av pensionsavgift i beskattningen på det sätt som

i lagen om skatt på inkomst och förmögenhet (1240/88) stadgas.

8 §

I medlemssamfundens innehållning av pensionsavgift enligt denna lag har den som avses i denna lag rätt att söka ändring genom besvär hos länsrätten i Nylands län.

Om medlemssamfundens rätt att söka ändring i vad som stadgas i denna lag gäller vad som stadgas i 8 § 2 mom. lagen om pension för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstygare.

9 §

Närmare föreskrifter om verkställigheten och tillämpningen av denna lag meddelas av pensionsanstaltens delegation.

10 §

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1993 och gäller till den 31 december 1993.

Denna lag tillämpas på lön som betalas medan lagen är i kraft.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

Helsingfors den 20 december 1991

Republikens President

Social- och hälsovårdsminister